

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Людинського ліцею Висоцької сільської ради
на *2023/2024 навчальний рік*

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради ліцею

Протокол № _____ від _____

Голова педагогічної ради _____ Людмила КОТЯЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор _____ Людмила КОТЯЙ

Людинь 2023

ЗМІСТ

I. ПРИЗНАЧЕННЯ ЛІЦЕЮ ТА ЗАСІБ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ.....	3
II. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
III. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ.....	6
IV. МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА ЛІЦЕЮ.....	7
V. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ.....	8
VI. НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ.....	11
VII. НАВЧАЛЬНІ (МОДЕЛЬНІ НАЧАЛЬНІ) ПРОГРАМИ.....	21
VIII. РЕКОМЕНДОВАНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ В НЬОМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	32
IX. ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ.....	38

I. ПРИЗНАЧЕННЯ ЛІЦЕЮ ТА ЗАСІБ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ

Метою Людинського ліцею, який забезпечує здобуття повної загальної середньої освіти, є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

У відповідності до чинного законодавства Людинський ліцей здійснює освітній процес за рівнями загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

I ступінь - початкова освіта;

II ступінь - базова середня освіта;

III ступінь - профільна середня освіта.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети, а тим самим і призначення ліцею, забезпечується через формування, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

II. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітня програма *Людинського ліцею Висоцької сільської ради* (далі – Освітня програма) розроблена:

- для I ступеня (1-4 класи, початкова освіта) – відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87;
- для II ступеня (5-6 класи, базова середня освіта) – на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898;
- для II ступеня (7-9 класи, базова середня освіта) – на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти»;
- для III ступеня (10-11 класи, профільна середня освіта) – на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання для здобуття початкової освіти, базової середньої освіти та профільної середньої освіти;
- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм.

Освітня програма включає:

- навчальні плани для кожного рівня (циклу) здобуття повної загальної середньої освіти;
- перелік навчальних (модельних навчальних) програм;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання.

Освітня програма *Людинського ліцею Висоцької сільської ради* розроблена на основі Типової освітньої програми, відповідно до частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Під час розроблення Освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії закладів освіти, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

ІІІ. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від

10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової, базової середньої та профільної освіти за інших умов.

IV. МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА ЛІЦЕЮ

Випускник Людинського ліцею – це особистість, патріот та інноватор.

- Цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;
- Патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення;
- Інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя.

Освічені українці, всебічно розвинені, відповідальні громадяни і патріоти, здатні до інновацій – ось загальна формула, до якої прагне школа і наша є не винятком. Стоячи на порозі великим змін, ми приймаємо їх і будуємо формулу «випускника» по максимуму, тому що віримо: ось хто поведе Україну в XXI століття.

Сучасний світ складний. Дитині недостатньо дати лише знання. Ще необхідно навчитися користуватися ними. Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними установками учня, формують його життєві компетентності, необхідні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Кожну з них діти набуватимуть послідовно, поступово під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

- уміння читати і розуміти прочитане;
- уміння висловлювати думку усно і письмово;

- критичне мислення;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- ініціативність;
- творчість;
- уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення;
- уміння конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект;
- здатність до співпраці в команді.

Основою такої моделі є Концепція Нової української школи.

V. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти складає 1470 годин/навчальний рік: для 1-х класів – 700 годин/навчальний рік, для 2-х класів – 770 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 1610 годин/навчальний рік: для 3-х класів – 805 годин/навчальний рік, для 4-х класів – 805 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані *Людинського ліцею Висоцької сільської ради* I ступеня.

Загальний обсяг навчального навантаження базової середньої освіти (5-6 класи), рекомендовану, мінімальну та максимальну кількість навчальних годин за освітніми галузями та роками навчання визначено відповідно до базового навчального плану (додаток 23 Державного стандарту базової середньої освіти).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6-х класів закладів загальної середньої освіти складає 2275 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1085 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1190 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 3552,5 годин/навчальний рік: для 7-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1225 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані *Людинського ліцею Висоцької сільської ради* II ступеня.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2187,5 годин/навчальний рік: для 10-х класів – 1102,5 годин/навчальний рік, для 11-х класів – 1085 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані навчальному плані *Людинського ліцею Висоцької сільської ради* III ступеня.

Навчальний план освітнього закладу дає цілісне уявлення про зміст і структуру кожного рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети та охоплює інваріантну та варіативну складову.

Інваріантна складова забезпечує реалізацію змісту освіти на рівні стандарту та, залежно від обраного профілю навчання, розрахована на формування у кожного учня ключових компетентностей; варіативна складова поділена на блоки: поглиблене вивчення предметів, додатковий час на предмети інваріантної складової, курси та факультативи.

Розподіл годин між окремими курсами здійснюється за відповідними навчальними програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України. Предмети інваріантної складової робочого навчального плану, що не мають цілої кількості годин, будуть викладатися протягом навчального року за розкладом. Враховуючи кадрове та матеріально-технічне забезпечення, за результатами анкетування учнів обрано такі модулі для вивчення предмета «Фізична культура»: «Футбол», «Легка атлетика», «Гімнастика», «Волейбол», «Баскетбол»; «Аеробіка», «Чирлідінг», «Настільний теніс», «Шашки», «Доджбол», «Панна»

Курси за вибором, факультативи вводяться до навчального плану з урахуванням інтересів та потреб учнів і спрямовані на поглиблення предметів інваріантної складової, розширення загальнокультурного кругозору дітей та розвитку їх творчих здібностей.

Інваріантна складова забезпечує реалізацію змісту освіти на рівні Державного стандарту. Варіативна складова враховує додатковий час на окремі предмети, що надає можливість доповнити державний стандарт з метою надання більш якісної освіти та сформована згідно з розробленими МОН України методичними рекомендаціями з питань викладання окремих предметів.

У 1-6 класах викладатимуться окремі курси «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» по 1 годині. У 7-8 класах відведено одна година на вивчення факультативного курсу «Цікава географія» У 5-6 класах виділено по 0.5 години на підсилення курсу курсу «Етика» та «Зарубіжна література». У 10-11 класах виділено по 2 години на розширення української мови, по 1 годині на історію України, англійську мову, біологію, географію для якісної підготовки до ЗНО, ДПА. У 11 класах предмет «Захист України» ділиться на вивчення у групах для хлопців та дівчат: «Захист України» та «Основи медичних знань», у 10-11 класах введено курс «ВІЛ - СНІД»

У відповідності до Типових навчальних планів для загальноосвітніх навчальних закладів гранично допустиме навантаження не перевищує допустимої сумарної кількості годин тижневого навантаження учнів, встановленої Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом МОЗ України від 25.09.2020 року № 2205.

Години фізичної культури не враховані при визначенні гранично допустимого навантаження.

Навчальні плани закладу спрямовані на задоволення освітніх запитів і потреб учнів та їх батьків. При складанні навчального плану враховано реальний стан навчально-методичного та кадрового забезпечення освітнього процесу в закладі.

Такі структура та зміст навчального плану спрямовують організацію освітнього процесу в закладі на розкриття та розвиток творчих здібностей учнів, створюють умови для майбутнього професійного самовизначення та самореалізації, а також формуванню та реалізації життєвих планів учнів.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані *Людинського ліцею Висоцької сільської ради* не перевищує загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (з урахуванням поділу на групи), визначеної типовими навчальними планами, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

VI. НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ

ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін визначено у типовому навчальному плані.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Перелік та пропонований зміст освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мовно-літературна, у тому числі:

Рідномовна освіта (українська мова та література; мови та літератури корінних народів та національних меншин) (МОВ)

Іншомовна освіта (ІНО)

Математична (МАО)

Природнича (ПРО)

Технологічна (ТЕО)

Інформатична (ІФО)

Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)

Громадянська та історична (ГІО)

Мистецька (МІО) Фізкультурна (ФІО)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі. Вони наведені в типових освітніх програмах

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyyan.pdf>

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Shyyan.pdf>

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок; використання технологій дистанційного навчання.

Також передбачені екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, відео-уроки, ділові ігри тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предмету.

У закладі широко впроваджуються інформаційно-комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Серед засобів, що можуть використовуватися, мультимедійні презентації, проекти, онлайн тести, програмні засоби навчання та інше. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Заклад освіти може створювати у своєму складі класи (групи) з поглибленим вивченням окремих предметів, інклюзивні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами. Освітня програма передбачає освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти.

Індивідуальне навчання та навчання екстерном у ліцеї організовується відповідно до Положення про індивідуальне навчання, затвердженого наказом МОН України 12.01.2016 №8

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 1-4 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними типовою освітньою програмою.

Навчальні досягнення здобувачів у 3-4 класах підлягають формувальному та підсумковому (тематичному і завершальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти. Державна підсумкова атестація учнів 4-х класів проводиться відповідно до Порядку проведення державної підсумкової атестації, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2018 №1369, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 02.01.2019 № 8/32979.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації мети і завдань початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення

ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Для виконання освітньої програми закладу на 2023/2024 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України, навчальних програм з усіх предметів інваріатної частини; факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх програм, у єдину освітню програму, що дозволяє одержати запланований результат освіти.

Перелік навчальних програм для 1-4-х класів (НУШ)

№	Назва навчальної програми
1.	Типова освітня програма для 1-2 класів (автор Шиян Р.Б.), (затверджена наказом МОН України від 08.10.2019 № 1272)
2.	Типова освітня програма для 3-4 класів (автор Шиян Р.Б.), (затверджена наказом МОН України від 08.10.2019 № 1273)

Навчальний план *I* ступеня (1-2 класи)

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	1	2
Українська мова	5	5
Англійська мова	2	3
Математика	3	3
Я досліджую світ	7	8
Мистецтво	2	2
Фізична культура	3	3
Разом (без фізичної культури)	19+3	21+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних та групових занять	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	23	25
Всього використано годин по школі	22	24

Навчальний план *I* ступеня (3-4 класи)

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	3	4
Українська мова	5	5
Англійська мова	3	3
Математика	4	4
Я досліджую світ	7	7
Інформатика	1+1	1+1
Мистецтво	2	2
Фізична культура	3	3
Разом (без фізичної культури)	22+3+1	22+3+1
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних та групових занять	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	23	23
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	26	26
Всього використано годин по школі	25	26

Навчальний план початкової школи зорієнтований на роботу за п'ятиденним робочим тижнем.

Введено додатковий час з варіативної складової на підсилення предмету «Навчання грамоти» в 1 класі – 1 година на тиждень, у 2-4 класах відведено по 1 годині на індивідуальні заняття із учнями, які мають труднощі у вивченні того чи іншого предмета.

Навчальний план II ступеня (5-6 класи)

Людинського ліцею Висоцької сільської ради з навчанням українською мовою відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (2020), типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (згідно з додатком 3 до наказу МОН України №235 від 19.02.2021р.)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Інваріативний складник	
		5 клас	6 клас
Мовно-літературна Іншомовна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	1,5+0,5	1,5+0,5
	Англійська мова	3,5	3,5
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2
	Географія		2
Соціальна і здоров'язберезуваль на	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
	Етика	0,5+0,5	0,5+0,5
Громадянська та історична	Інтегрований курс «Україна і світ: всуп до історії та громадянської освіти»	1	
	Історія України		2
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5+1,5
Технологічна	Технології	2	2
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
	Усього	29+1	32+2,5
		Варіативний складник	
	Додаткові години	1	1
	Загальнорічна кількість навчальних годин	31	34
	Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня	28	31

З метою розвитку культурної обізнаності та самовираження здобувачів освіти, з варіативного складника збільшено навчальне навантаження по 0,5 години на тиждень предметів «Етика» та «Зарубіжна література» та 1 год на індивідуальні заняття з фінансової грамоти

Навчальний план II ступеня (7-9 класи)

Освітні галузі	Предмети	Всього			
		7	8	9	5-9
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2	2	6,5
	Українська література	2	2	2	6
	Іноземна мова	3	3	3	9
	Зарубіжна література	2	2	2	6
Суспільство-знавство	Історія України	1	1,5	1,5	4
	Всесвітня історія	1	1	1	3
	Основи правознавства	-	-	1	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	-	-	1
	Образотворче мистецтво	1	-	-	1
	Мистецтво	-	1	1	2
Математика	Математика	-	-	-	-
	Алгебра	2	2	2	6
	Геометрія	2	2	2	6
Природо-знавство	Природознавство	-	-	-	-
	Біологія	2	2	2	6
	Географія	2	2	1,5	5,5
	Фізика	2	2	3	7
	Хімія	1,5	2	2	5,5
Технології	Трудове навчання	1	1	1	3
	Інформатика	1	2	2+2	7
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	3
	Фізична культура**	3	3	3	9
Разом		28 +3	28,5 +3	30 +3+ 2	97,5
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2,5	3	3	8,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		32	33	33	98
Всього (без урахування поділу класів на групи)		30,5+ 3	31,5+ 3	33+3	104
Факультативні заняття					
«Географія культури Європи»		1	2		3
Індивідуальні години та консультації					
Математика		1			1
Музика		0,5			0,5
Зарубіжна література				1	1
Географія				1	1
Фізика			1	1	2

Навчальний план базової середньої освіти зорієнтований на роботу за п'ятиденним робочим тижнем.

Навчальний план *III* ступеня

Предмети	Кількість годин на тиждень		Всього
	10	11	
Базові предмети	27	26	53
Українська мова	2+2	2+2	8
Українська література	2	2	4
Зарубіжна література	1	1	2
Іноземна мова	2	2	4
Історія України	1,5	1,5	3
Всесвітня історія	1	1	2
Громадянська освіта	2		2
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3	6
Біологія і екологія	2	2	4
Географія	1,5	1	2,5
Фізика і астрономія	3	4	7
Хімія	1,5	2	3,5
Фізична культура	3	3	6
Захист України	1,5	1,5	3
Медико санітарна підготовка	1,5	1,5	3
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)	3	3	6
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8	9	17
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38	76
Факультативні заняття			
Віл- СНІД	0,5	0,5	1
Індивідуальні заняття і консультації			
Географія	1	1	2
Українська мова		1	1
Історія України		1	1
Фізика	1	1	2
Біологія	1		1
Зарубіжна література	1		1
Українознавство	1,5		1,5
Англійська мова		1	1

Навчальний план для 10-11 класів зорієнтований на роботу за п'ятиденним робочим тижнем.

VII. НАВЧАЛЬНІ (МОДЕЛЬНІ НАЧАЛЬНІ) ПРОГРАМИ

Інваріантна складова

I ступінь

1. Зміст навчальних програм предметів та інтегрованих курсів, види навчальної діяльності учнів, рекомендовані для використання в освітньому процесі першого циклу початкової школи реалізовано згідно Типової освітньої програма, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна (для 1-2 класів), <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyyan.pdf>

2. Зміст навчальних програм предметів та інтегрованих курсів, види навчальної діяльності учнів, рекомендовані для використання в освітньому процесі другого циклу початкової школи реалізовано згідно Типової освітньої програма, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна (для 3-4 класів), затвердженої Колегією МОН України від 23.02.2018 наказ №1273 від 08.10.2019

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Shyyan.pdf>

На основі затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета (інтегрованого курсу) вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання. Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем.

II ступінь

1. Модельні навчальні програми, які використовують педагоги та педагогині *Людинського ліцею Висоцької сільської ради* були розроблені для 5 класу. Модельні навчальні програми для 5 класу обрано з Додатку 5 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України 19.02.2021 №235.

<https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/602/fd3/0bc/602fd30bccb01131290234.pdf>

Назва навчального предмета	Назва модельної програми	Автор чи авторський колектив	Покликання на документ
Українська мова	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.proh.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.mova.5-6-kl.Zabolotnyy.ta.in.14.07.21.pdf
Українська література	Модельна навчальна програма «Українська література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.proh.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.lit.5-6-kl.Arkhypova.Sichkar.Shylo.14.07.pdf
Зарубіжна література	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–	Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В.,	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.proh.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Zar.lit.5-9-

	6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.	kl/Zar.lit.5-6-kl.Voloshchuk.14.07.pdf
Англійська мова	Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.priohramy/2021/14.07/Model.navch.priohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl.Inoz.mov.5-9-kl.Zymomrya.ta.in.14.07.pdf
Математика	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Бурда М.І., Васильєва Д.В.	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.priohramy/2021/14.07/Model.navch.priohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Matem.osv.galuz-5-6-kl/Matem.5-6-kl.Burda.Vasileva.14.07.pdf
Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів	Коршевніук Т.В.).	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.priohramy/2021/14.07/Model.navch.priohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Prirod.osv.galuz/Pizn.pryr.5-6-kl.Korshevnyuk.14.07.pdf

	загальної середньої освіти		
Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	Модельна навчальна програма «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Гущина Н.І., Василяшко І.П	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.proh.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Sotsial.zdorovyazber.ezhuv.osv.haluz-5-6-kl/Zdorov.bezp.ta.dobrob.5-6-kl.Hushchyna.Vasylyashko.14.07.pdf
Етика	Модельна навчальна програма «Етика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ашортія Є.Д., Бакка Т.В., Желіба О.В., Козіна Л.Є., Мелещенко Т.В., Щупак І.Я	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.proh.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Etyka.i.kursy.moral.s.pryam/Etyka.5-6-kl.Ashortia.ta.in.14.07.pdf
Інтегрований курс «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти»	Модельна навчальна програма «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти. 5–6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.proh.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Hromad.ta.istor.osv.hal/Vstup.do.ist.Ukr.ta.hrom.osv-5.kl.Hisem.Martynyuk.10.08.pdf

Інформатика	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакоцько В.В	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.proh.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inform.osv.haluz.5-6-kl/Inform.5-6-kl.Ryvkind.ta.in.14.07.pdf
Технології	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.proh.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Tehnol.osv.gal/Tekhnol.5-6-klas.Khodzytska.ta.in.14.07.pdf
Інтегрований курс «Мистецтво»	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	Кондратова Л. Г	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.proh.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Mist.osv.gal/Mystetstvo.5-6-kl.Kondratova.23.07.pdf
Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Дерев'янко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та ін.	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.proh.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Fiz.kult.5-6.kl.Pedan.ta.in.22.08.2022.pdf

2. Навчальні програми предметів та інтегрованих курсів, рекомендовані для використання в освітньому процесі для 6-9 класів обрано з переліку наведеного у додатку 18 до Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 та затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407.

Предмет	Назва програми	Клас	Гриф	Покликання на документ
Українська Література	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська література. 5-9 класи»	6-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas
Іноземна мова (англійська)	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5 – 9 класи Англійська мова Німецька мова Французька мова Іспанська мова	6-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas
Зарубіжна література Зарубіжна література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Зарубіжна література. 5-9 класи» (колектив авторів, керівник колективу Ніколенко О.М.) Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Зарубіжна література. 5-9 класи» (колектив авторів, керівник колективу Ніколенко О.М.)	6-9 6-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804 Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	

Історія України	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія 5-9»	7-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas
Всесвітня історія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Всесвітня історія. 7-9 класи	7-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	
Всесвітня історія. Історія України (Інтегрований курс)	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія 5-9»	6	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	
Основи правознавства	Навчальна програма з основ правознавства для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Ремех Т.О. Муза О.В., Євтушенко Р.І., Сутковий В.Л., Зорнік Т.Є., Лоха Л.О., Силенко В.В.)	9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	
Образотворче мистецтво(6-7) Музичне мистецтво(6-7) Мистецтво (8-9)	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Мистецтво. 5-9 класи»	6-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	
Математика Алгебра (7-9) Геометрія (7-9)	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5–9 класи» (колектив авторів)	6-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	
Біологія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біологія. 6-9 класи» (колектив авторів)	6-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	

Географія	Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія.	6-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas
Фізика	Фізика. 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	7-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	
Хімія	Хімія 7-9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	7-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	
Трудове Навчання	Трудове навчання. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	6-9	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	
Інформатика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатика. 5-9 класи» (для учнів, які вивчали інформатику в 2-4 класах) (колектив авторів)	6-8	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804	
Основи здоров'я	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи здоров'я. 5-9 класи» (колектив авторів)	6-9	Наказ МОН від 07.09.2017 № 804	

Фізична культура	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 5-9 класи» (авт. М. В. Тимчик, Є. Ю. Алексейчук, В. В. Деревянко, Т. А. Дмитрієва, Е. А. Єрмоєнко, І. Р. Захарчук, О. М. Лакіза, В. О. Сілкова)	6-9	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
------------------	--	-----	---------------------------------

III ступінь

Навчальні програми предметів та інтегрованих курсів, рекомендовані для використання в освітньому процесі для 6-9 класів обрано з переліку наведеного у додатку 18 до Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 та затверджені наказами МОН від

Предмет	Назва програми (автор)	Клас	Гриф	Покликання на документ
Українська мова	Навчальна програма "Українська мова (рівень стандарту). 10-11 класи"	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv
Українська Література	Навчальна програма "Українська література (рівень стандарту). 10-11 класи"	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407	
Іноземна мова (англійська)	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи Іноземна мова Рівень стандарту Академічний рівень Профільний рівень	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407	
Зарубіжна Література	Зарубіжна література. Рівень стандарту	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407	

Історія України	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України 10-11 класи»	10-11	Наказ МОН від 21.02.2019 №236
Всесвітня історія	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Всесвітня історія. 10-11 (рівень стандарту)	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Громадянська освіта	Навчальна програма "Громадян-ська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту)" (Тамара Бакка, Наталія Беца, Поліна Вербицьк, Оксана Волошенюк, Раїса Євтушенко, Тетяна Мелешенко, Олександр	10	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Мистецтво	Навчальна програма для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти "Мистецтво. 10-11 клас" (рівень стандарту)	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Алгебра і початки аналізу Геометрія	Навчальна програма "Математика (рівень стандарту). 10-11 класи"	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Біологія і екологія	Біологія і екологія. 10-11 класи (рівень стандарту) навчальна програма для закладів загальної середньої освіти	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Географія	Географія. 10-11 клас. Рівень стандарту	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407

Фізика	«Фізика» (рівень стандарту та профільний рівень), авторського колективу Національної академії педагогічних наук під керівництвом Локтєва В.М.	10-11	Наказ МОН від 24.11.2017 № 1539
Астрономія	«Астрономія» (рівень стандарту, авторський колектив під керівництвом Яцківа Я.Я.)	10-11	Наказ МОН від 24.11.2017 № 1539
Хімія	Хімія. 10-11 класи (рівень стандарту) навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (колектив авторів)	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Інформатика	Навчальна програма "Інформатика (рівень стандарту). 10-11 класи"	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Фізична культура	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 10-11 класи» (рівень стандарту) (авт. М.В. Тимчик, Є.Ю. Алексейчук, В.В. Деревянко, В.М. Єрмолова, В.О.Сілкова)	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
Захист України	Навчальна програма «Захист України» для навчальних закладів системи загальної середньої освіти (рівень стандарту) (колектив авторів)	10-11	Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407

VIII. РЕКОМЕНДОВАНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ В НЬОМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Соціальні перетворення в українському суспільстві докорінно змінили пріоритети в галузі освіти. Школа потребує нових нетрадиційних ідей, теорій, що відповідали б оптимальному розвитку дитини, сучасним потребам людства. Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу технологій навчання. Незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності залишається урок.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- урок формування компетентностей;
- урок розвитку компетентностей;
- урок перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- урок корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також передбачені екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, лекції конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, пресконференції, ділові ігри тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предмету. Перевірка та оцінювання досягнення компетентностей здійснюються у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Для підготовки до заліків та іспитів проводяться оглядові консультації, які допомагають учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням

надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі ліцею. Форми організації освітнього процесу, які може запропонувати ліцей: очне навчання, дистанційне навчання, змішане навчання. За потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня/учениці.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 , зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08 .2012 наказом Міністерства освіти і науки N 401 від 08 .04.2016 класи мають поділ на групи під час вивчення інформатики.

У закладі широко впроваджуються інформаційно-комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Вчителями закладу створена модель уроків на основі синтезу оригінальних прийомів, елементів інноваційних педагогічних методик і інформаційно-комунікативних технологій та традиційних форм організації освітнього процесу. Розширено предметне навчальне середовище, створенні умови для оптимального розвитку навичок роботи з інформацією, формування вмінь і навичок дослідницької і пошукової роботи.

Серед використовуваних засобів: мультимедійні презентації, мультимедійні карти, проекти, онлайн-тести, програмовані засоби навчання та інше.

Вчителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями. Тому створенні вчителями персональні предметні сайти є однією з важливих форм роботи сучасного вчителя і є поштовхом для подальшого освоєння нових сучасних веб-ресурсів відповідно до вимог ІКкомпетентності, що важливо у процесі модернізації навчання в сучасній школі.

Перехід на дистанційне навчання, зумовлений пандемією та воєнним станом, став доволі серйозним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу – освітян, вчителів, учнів та їхніх батьків.

Всім довелось прийняти цей виклик та швидко адаптуватись до нових реалій, але питання розвитку дистанційної освіти набуло неабиякої актуальності.

Дистанційний формат передбачає наявність всіх притаманних очному навчанню атрибутів, таких як групові дискусії, колективне обговорення пройденого матеріалу, живе спілкування тощо.

Для забезпечення повноцінного освітнього навчального процесу на відстані, окрім технічного інструментарію, вчителю необхідно володіти низкою професійних та особистих компетентностей, які дозволять зацікавити, організувати учнів на початковому етапі та втримати їхню увагу аж до завершального.

Організувати якісне навчання з використанням цифрових технологій, комунікувати з учнями на відстані, надихати та мотивувати їх до навчання, допомагати батькам – це ті навички, якими тепер на додаток мають володіти наші вчителі.

Головна мета закладу зараз — виховувати навички, такі як вміння працювати в команді, спілкуватися, ставити мету та досягати її. Усе це можливо опанувати тільки у співпраці з іншими учнями та дорослими.

Великого значення на сьогоднішній день набуває аспект педагогіки партнерства між всіма учасниками освітнього процесу.

Педагогіка партнерства (співробітництва) ґрунтується на принципах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості. Її метою бачимо створення нового гуманного співтовариства. Головним завданням педагогіки партнерства вбачаємо:

- подолання інертності мислення,
- перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу.

Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів.

Принципи партнерства застосовуємо:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Утілюючи ідеї педагогіки партнерства, вчителю необхідно використовувати в своїй роботі не тільки стандартні методи організації навчально-виховного процесу, але в більшій мірі виявляти ініціативу і будувати навчання і виховання таким чином, щоб дитина була постійно залучена до спільної діяльності. Як інструменти педагогіки партнерства можна використовувати цікаві й захоплюючі розповіді, відверту бесіду, справедливу і незалежну оцінку, заохочення творчих успіхів, особистий приклад, зустрічі з цікавими людьми, спільний пошук рішень, спільні суспільно корисні справи, благодійні акції тощо.

Упродовж останніх років наполегливо працюємо на упровадження особистісно-орієнтованої моделі освіти, заснованої на ідеології дитиноцентризму.

Дитиноцентризм розуміється як максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів.

Актуальними для нової української школи є такі ідеї дитиноцентризму:

- відсутність адміністративного контролю, який обмежує свободу педагогічної творчості;
- активність учнів у навчальному процесі, орієнтація на інтереси та досвід учнів, створення навчального середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;
- практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;
- відмова від орієнтації навчально-виховного процесу на середнього школяра і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;
- виховання вільної незалежної особистості;
- забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності, урахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини;
- впровадження шкільного самоврядування, яке під свободою і самостійністю дитини передбачає виховання гуманістичних та демократичних ідей і світогляду, необхідних сучасному суспільству.

Сьогодні у професійній освіті існує і використовується безліч педагогічних технологій, які однак чітко не формалізуються, використовуються без належного розуміння цілей їх використання, переваг і недоліків. Педагогічні технології - система способів, прийомів, кроків, послідовність виконання яких забезпечує вирішення завдань виховання, навчання і розвитку особистості

вихованця, а сама діяльність представлена процедурно, тобто як певна система дій.

Ознаки педагогічної технології:

- *змістовність* - наявність педагогічної концепції, що має технологічну реалізацію у вигляді педагогічної моделі, алгоритму, правила;
- *керованість і ефективність* - гарантоване досягнення результату;
- *економічність* - оптимізація праці вчителя;
- *відтворюваність* - можливість відтворення в широких масштабах без втрати результативності;
- *Коректована* - можливість використання в процесі викладання зворотного зв'язку у вигляді контролю, рефлексії, тренінгів.

Розглядаючи володіння вчителем педагогічною технологією як одна з умов оптимальності та продуктивності його педагогічної діяльності, зміст педагогічної технології можна представити як сукупність педагогічних умінь і прийомів реалізації педагогічного впливу і взаємодії:

- постановка мети взаємодії;
- аналіз сформованої ситуації і формулювання педагогічних завдань;
- здійснення цілеспрямованого впливу на особистість дитини та взаємодії з нею і управління навчально-виховним процесом;
- передача досвіду мовними (вербальними) і невербальними способами;
- організація життєдіяльності дітей та виховного простору;
- пред'явлення педагогічних вимог;
- оцінка вихованця та се позитивне підкріплення;
- дозвіл виникаючих конфліктів;
- вміння керувати своєю поведінкою і реакціями.

Педагогічні працівники *Людинського ліцею Висоцької сільської ради* активно використовують у своїй діяльності різні педагогічні технології, що є важливою складовою формування в учнів ключових компетентностей.

ІХ. ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі **початкової освіти** проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів **початкової освіти**, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Оцінюванню здобувачів базової середньої освіти та профільної середньої освіти підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового (базового) освітнього компонента та вибірково-обов'язкові предмети навчального плану відповідного ступеня.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили **здобуття базової середньої освіти, або профільної середньої освіти** відповідно до вимог Державного стандарту здійснюється шляхом **державної підсумкової атестації**.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на **ключові компетентності і наскрізні вміння** та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державними стандартами відповідного ступеня.

№ з/п	Ключові компетентності	Очікувані результати
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту</p>

		<p>наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p>

		Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв’язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка</p>

		<p>конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних;</p>

здорове життя		<p>враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.</p>
---------------	--	--

Виокремлюються в навчальних програмах такі наскрізні лінії ключових компетентностей:

- «Екологічна безпека й сталий розвиток»,
- «Громадянська відповідальність»,
- «Здоров'я і безпека»,
- «Підприємливість і фінансова грамотність».

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціальнозначимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію освітнього середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети та інтегровані курси — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів, інтегрованих курсів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи

інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- предмети за вибором;
- факультативи;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>

Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>
---	--

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: **поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна підсумкова атестація.**

Річне оцінювання здобувачів освіти 5-6 класів здійснюються за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі наприкінці навчального року. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів 5 класу здійснюють відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких форм та способів:

- усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами, тощо);
- цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);
- практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами, тощо).

У рамках академічної свободи педагога та педагогині Людинського ліцею здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Система оцінювання має на меті допомогти вчителеві конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання. В оцінюванні

навчальних досягнень учнів важливо розрізняти поточне (формувальне) оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Окрім поточного (формувального) та підсумкового (семестрового, річного) оцінювання, у ліцеї здійснюється проміжне оцінювання результатів навчання з предметів та інтегрованих курсів. Періодичність і процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники ліцею залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

Поточне (формувальне) оцінювання

Поточне (формувальне) оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти:

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року.

Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному.

Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня / учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально.

Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання. Корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада закладу загальної середньої освіти може ухвалити рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Семестрове оцінювання здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня / учениці. Проведення окремої семестрової атестації не є обов'язковим і здійснюється на розсуд закладу освіти.

Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення. Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі / учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку

«Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ. Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам). Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованому оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання зорієнтоване на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, у вересні – жовтні місяці навчання 5-го класу запроваджено адаптаційний період, протягом якого підсумкове та проміжне оцінювання результатів навчання учнів буде супроводжувати вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці (а не на помилки або невдачі).

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень(табелі), що видається учневі щороку.

У рамках академічної свободи педагогічні працівники ліцею здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Окрім формувального, поточного та підсумкового семестрового, річного оцінювання, педагогічна рада ліцею може ухвалити рішення про здійснення проміжного оцінювання результатів навчання з окремих предметів, інтегрованих курсів. Періодичність і процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники ліцею залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

В освітній програмі
Людинського ліцею
Висоцькоїсільської ради
на 2023/2024 навчальний рік
пронумеровано, прошнуровано
та скріплено печаткою
49 (сорок дев'ять) сторінок
Директор _____ Людмила КОТЯЙ